

KLARIČIĆ IVANA

POVEZANOST POKAZATELJA SITUACIJSKE USPJEŠNOSTI S REZULTATOM U SETOVIMA ODIGRANIM PREMA SLUŽBENIM I EKSPERIMENTALNIM ODBOJKAŠKIM PRAVILIMA

SAŽETAK

Svrha ovog istraživanja je utvrditi povezanost uspješnosti izvedbe pet tehničko-taktičkih elemenata odbojkaške igre s rezultatom u setovima odigranim prema službenim i prema eksperimentalnim odbojkaškim pravilima te utvrditi razlike u navedenoj povezanosti nakon promjene pravila. Uzorak entiteta za istraživanje predstavlja 80 setova od kojih je 40 odigrano prema službenim pravilima 2011. i 2012. godine, a 40 prema eksperimentalnim pravilima 2013. godine u Europskoj ligi za muškarce. Sa svake utakmice slučajnim odabirom analiziran je po jedan set. Uzorak varijabli je sastavljen od šest varijabli, pet varijabli situacijske uspješnosti teta elemenata odbojke, servis, prijem servisa, smeč, blok i obrana polja. Koeficijenti uspješnosti procijenjeni su na Likertovoj skali od 1 do 4 gdje 1 predstavlja minimalnu, a 4 maksimalnu vrijednost. Šesta varijabla je rezultat u setu. Rezultat u setu je definiran kao relativna bodovna razlika, odnosno bodovna razlika je podijeljena sa ukupnim brojem bodova u setu. Prema deskriptivnim pokazateljima (službena pravila) smeč je element koji ima najveći koeficijent uspješnosti te iznosi 3,05. Iza njega slijedi prijem servisa sa gotovo podjednakim vrijednostima (2,98), zatim blok (2,31) pa servis (2,14), dok je najniži koeficijent uspješnosti zabilježen u obrani polja i iznosi 1,96. Svih pet te-ta elemenata prema eksperimentalnim pravilima ima gotovo podjednake koeficijene uspješnosti kao i kod službenih pravila. Sa strukturalnog aspekta, prema eksperimentalnim pravilima bilo je 14,6 do 18,9% manje izvedenih te-ta elemenata. To je u skladu sa prosječnih 16,7% manje nadigravanja u jednome setu. Regresijskom analizom je utvrđeno da i prema službenim ($R=0,89$; $R^2=80\%$) i prema eksperimentalnim pravilima ($R=0,86$; $R^2=74\%$) postoji visoka i gotovo podjednaka povezanost te-ta elemenata s rezultatom u setu. Prema službenim pravilima smeč objašnjava najviše varijance kriterija (32,6%), slijedi mu servis (17,0%) pa obrana polja (12,8%) i prijem servisa (11,8%) te na kraju blok sa svega 5,4%. Razlike u povezanosti te-ta elemenata sa rezultatom između dvaju pravila nisu utvrđene. Najveće razlike u povezanosti s rezultatom imaju obrana polja ($p=0,11$) i blok ($p=0,32$) na način da je promjena pravila smanjila povezanost situacijske uspješnosti obrane polja na rezultat, udio zajedničke varijance obrane polja i rezultata se smanjio sa 12,8% na 4,6%, dok se bloka povećao sa 5,4% na 17,2%. U utakmicama odigranim prema eksperimentalnim pravilima se dodatno smanjila povezanost s rezultatom u setu elemenata kojima se ne osvajaju bodovi te isto tako ravnomjernije rasporedila važnost između onih kojima se osvajaju, smanjivši važnost smeča, a povećavši važnost prvenstveno bloka, ali i servisa. Iako ove promjene nisu statistički značajne, vrijedne su za spomenuti jer upravo je promjena taktike ekipa uslijed pritiska postizanja veće bodovne razlike u ranijim fazama seta mogla uzrokovati ovakvu pojavnost.

Ključne riječi: odbojka, situacijska uspješnost, rezultat, tehničko-taktički elementi.